

KAKSINTAISTELU

...ja tyhjentyneellä kadulla kaikui laukaus -
yksi laukaus...

Toista laukausta ei kuulu.

Sitä ei tarvita.

Aurinko laskee länteen.

*Kemia ja
Fysiikka
olutta, kokeiluja ja saippuasarjoja*

OLUT

Niin kuin jo aiemminkin totesin, niin mä oon aina ollut vähän ikäistäni lapsellisempi. Myöskin ensimmäiset juopottelukokemukset ovat vanhemmalta iältä kuin useimmilla. Monet on varmaan jo kaksi- tai kolmetoistavuotiaina vetäneet kolmansia kännejään – etenkin nykyaikana, mutta miksei silloinkin. Useimmat joka tapauksessa taitavat aloitella siinä viiden-kuudentoista paikkeilla. Mä olin melkein jo täysi-ikäinen kun aloin tykätä humalassa olemisesta.

Oluthan on maultaan sellainen että harva siitä ekoja kertoja maistaessaan äkkiseltään pitää. Siitä pitää vasiten opetella tykkäämään. Kundeja jotka joi lonkeroo katottiin vähän sillai ja pidettiin laiskureina. Meidän mielestä ne ei yksinkertaisesti viitsineet nähdä sitä vaivaa, että opettelisivat tykkäämään oluesta. Mieluummin ne valitsivat makeamman vaihtoehdon, jota me taas pidettiin enemmänkin tyttöjen juomana. Me opeteltiin sinnikkäästi olutveikoiksi ja melko hyvin opittiinkin.

OLUTKULTTUURIN MONIMUOTOISUUTTA

Oluisinhan liittyy hirveesti sitä toisaallakin mainittua snobismia. Erilaisten oluiden maistelu ja vertailu on mukavaa puuhaa. Joskus muinoin tulimme **Haa-viston Ollin** kanssa Hollannissa Guinness-tuoppien äärellä siihen lopputulokseen, että periaattassa kaikki olut on pitkälti samanmakuista. Jos se olutta on, niin siinä maistuu maltaat ja humala. Tokihan aste-eroja on kuitenkin loputtomasti. Toisissa oluissa näitä makuja on enemmän, toisissa vähemmän ja toisissa taas eri suhteissa. Jotkut oluet on runsaasti humaloituja, kun toisissa taas on paksu maltaan maku ja mallaskin voi olla eri tavalla paahdettua tai sitten ei. Vaihtoehtoja on vaikka kuinka paljon, mutta pohjimmitaan kyseessä on sama juttu.

Yksi olutsnobismin ilmenemismuoto on amerikkalaisten oluiden haukkuminen. Olen itsekin siihen joskus syyllistynyt. Pääsin tutustumaan amerikkalaiseen olutkulttuuriin hieman laajemmin kun oltiin Teksasin Austinissa tekemässä *Hit-tihökkelä*. Aloitin studiopäivät kävelemällä lähimmälle huoltoasemalle jonka yhteydessä oli pieni kauppapuoti – pienempi kuin useimmilla suomalaisasemilla. Siellä oli silti aivan hirmuinen valikoima erilaisia oluita. Suurin osa niistä oli pienpanimoiden tuotteita Austinin ympäristöstä, mutta olipa Neitsytsaariltakin yksi varsin mainio pale ale -tyyppinen tuttavuus.

Niitä mä sitten innostuin maistelemaan. Pohjia tehtäessä ostin aina pari siks-päkkiä ja sitten kun lauluja äänitettiin, niin sain onneksi vähennettyä yhteen. Valikoima oli niin laaja ettei juuri tarttenut kahtena päivänä samaa merkkiä juoda – paitsi tietenkin silloin kun jostain innostui. Lähes kaikki näistä pienpanimoluista oli vähintäänkin mielenkiintoisia ja hyviä yrityksiä, mutta useimmat jopa

varsin maukkaita ja keskenään erityyppisiä. Oluttyyppien kirjo oli vallan mainio ja kyseessä oli tosiaan huoltoaseman pikkupuoti. Jos mä olisin ehtinyt johonkin erikoisoluiden myymälään, jollainen Austinin kaltaisesta kaupungista varmasti löytyy, niin sieltä olis luultavasti löytynyt maisteltavaa puoleksi vuodeksi.

Ei sellaista yleistystä kuin amerikkalainen olut voi sanoa, vaikka itsehan ne toisaalta sen yleistyksen on saaneet aikaan näillä valtamerkeillään. *Coors Lightit* ja *Budweiserit* on olutta sellaisille ihmisille jotka ei pidä oluesta. Juurikin niille jotka ei ole nähneet sitä opettelun vaivaa. Vaikka kyllä tommonen *fucking close the water* -henkinen ratkaisu kieltämättä kuumana hellepäivänä, jääkylmänä nautittuna on oikeinkin mainio janojuoma.

Pitää vielä erikseen mainostaa sellaista olutta kuin *Shiner Bock*. Sitä sai useista Austinin perusbaareista ja räkälöistäkin näiden valtamerkkien rinnalla ja se oli vallan makoisaa. Ihan sitä saattoi pukkiolueksi hyvillä mielin kutsua. Hyvää ja maukasta, eikä todellakaan vettä lähellä

Nykyisin tuppaa tarjonta olemaan vähän liiankin runsasta. Hyvin usein päädynkin kotimaiseen peruslageriin. Se on merkkiin katsomatta hyvää ja tasalaatuista. Oikeeseen olutravintolaan kun menee, niin siellä on niin paljon vaihtoehtoja etten mä ainakaan pysty päättämään mitä haluaisin. Helpointa ottaa peruskepu. Silloin kun uusia oluita tuli vähän kerrassaan, niin ne tuli vielä aikas tuoreeltaan maisteltuakin, mutta eihän tossa nykymenossa pysy millään perässä. On se toisaalta myös niin että kun on juoppo mikä juoppo, niin tuntuis naurettavalta koettaa piilotella juopouttaan sillä että mää nyt vain maistelen erilaisia olutmerkkejä. Parempi ottaa reilusti sitä tuttua, turvallista ja tasalaatuista. Sitä paitsi suomalaiset lageroluet on helkkarin hyviä lagereita.

MAUSTEITA JA YRTTEJÄ

Muinaisina aikoina ennen kuin humala tuli tänne Pohjan perukoille olutta maustettiin muuten suopursulla ja suomyrtilillä. Tanskassa käsittääkseni tehdään edelleenkin jotain sellaista Viikinkiolutta, jossa on suomyrttiä mausteena. Suopursua tuskin kukaan nykyään käyttää kun sehän on lievästi myrkyllinen. En nyt muista onko, mutta jos se sattuis olemaan maksamyrkky, niin olisihan se vähän arveluttavaa maustaa alkoholia sellaisella aineella, joka on maksalle myrkyllistä.¹⁷ Ei kovinkaan kauaskatseinen liikeidea. Tästä tuleekin väistämättä mieleen erään opiskelukaverini suunnitelma että röökiin pitäisi lisätä sytostaatteja. Mahataisi sekin olla mielenkiintoinen makuelämys.

Kasvikirjasta joskus huomasin että hamppu on humalan läheinen sukulinainen. Niinpä me suunniteltiin että pitäisi ehdottomasti tehdä hampulla maustettua olutta. Se olis mielenkiintoinen kokeilu ja sille olis jo valmiiksi olemassa hyvä nimikin; *Kannabise*.¹⁸

JUOMALAUUISTA

Alkoholi on toiminut useaan otteeseen inspiraation lähteenä lauluissa. Esimerkiksi viimeisimmältä jemmarilevyiltä löytyvästä Paskahoususta on valitettellen todettava, että se on kyllä suoraan eletystä elämästä. Sinälläänhän se on hauska ralli – aivan kuten alkoholismikin on hauska aihe. Ei välttämättä omakohtaisena kokemuksena, mutta sen sivutuotteena syntyy tällaisista huumorintynkää väkisin. Valitettavasti vain huumorin kohteeksi päätyy yleensä itse ja turhan usein siitä joutuu kärsimään muutkin ihmiset. Tota jälkimmäistä mä olen koettanut välttää, mut aina se ei kuitenkaan onnistu.

Se että jollekin asialle pystyy nauramaan ei tarkoita etteikö sitä voisi ottaa myös vakavasti ja tosissaan. Nauru on ihmisen hienoimpia psykologisia selviytymiskeinoja. Sillä pärjää poikkeuksetta paremmin kuin vihalla, torjunnalla tai kieltämisellä. Huumori on ihmisen parhaita keinoja pärjätä tässä maailmassa. Yksi opiskelukaveri sanoikin aikoinaan, että mikään asia maailmassa ei saa olla niin pyhä etteikö siitä voisi laskea leikkiä ainakin kerran elämässään. Mä allekirjoitan ton aivan kybällä. Tähän kategoriaan kuuluu kaikki uskonnot ja etenkin taloustiede – uskonto yli muiden. Mä en edes tajua minkä takia sitä kehdataan kutsua tieteeksi. Eihän se ole muuta kuin pelkkää teelehtien lukemista ja tarotkorttien selailua!¹⁹ Aikoinaan oli semmoinen sanonta, että aivan samalla tavoin kun on olemassa nakkeja ja talousnakkeja, on kyljyksiä ja talouskyljyksiä ja on myös miehiä ja talousmiehiä. Pitää kyllä erittäin hyvin paikkansa! Ainoo vaan että miehet ei nykyään saa rahaa, mutta talousmiehet tienaa sitäkin enemmän. Sitten ne perkeleet kehtaa vielä selittää, että tää on tätä kateutta, perisuomalaista kateutta, kun oikeesti jollekin annetaan platinalautasella kultaharkkoja. Esimerkiksi **Björn Wahlroos**; sen Mandatumpankin tehtäväks annettiin aikoinaan Postipankin yksityistäminen. Jätkälle siis ojennettiin käytännöllisesti katsoen platinalautasella kultaharkkoja. Sen jälkeen se kehtaa neuvoa meitä tavallisia ihmisiä, että miten pitää elää ja selittää kuinka yrityksellä ei ole mitään muuta velvollisuutta kuin tuottaa voittoa omistajille. Ei tässä aina huumorikaan riitä.

¹⁷ suopursun kaikki osat sisältävät myrkyllisiä terpeenejä, jotka vaikuttavat kiihdyttävästi keskushermostoon ja tekevät ärtyisiksi. Oluen mausteena suopursua käytettäessä tuloksena oli entistä sekavammi olotila ja voimakas krapula. Viikinkien olutpäissään rettelöinninkin uskottiin johtuvan suopursusta – *kvg*

¹⁸ Eestiläiset ovat vielä humalan rinnallakin käyttäneet suopursua, vaikka sillä maustetulla oluella juoja hankkiikin itsellensä kovan päänsäryn. Syrjäänejä ei pohmelo peloita vähääkään: he käyttivät suopursua nimenomaan siksi, että sillä terästetty olut antaa kovan, nopean humalan. He ovat myös vanehan itämaiseen tapaan väkevoittäneet kotioluensa hampunsiylkyillä – **Kerttu Suuronen**: *Ohrainen Olut*

¹⁹ on tehty semmoinenkin koe, jossa simpanssit laitettiin heittämään pubitikkaa *Financial Timesin* pörssikurssisivuihin. Sitten ikään kuin ostettiin osakkeita sen mukaan mihin tikat osuivat ja tällä menetelmällä saavutettiin parempia tuloksia kuin ekonomisteja ja analyytikkoja kuuntelemalla – että se siitä.

Jos ajatellaan yrityksenä vaikka semmoista kuin FMEJ, niin mä näen sillä kyllä paljon tärkeämpiäkin tehtäviä kuin tuottaa voittoa. Se nyt ei edes ole mikään osakeyhtiö vaan me ollaan yksityishenkilöitä kaikki, mutta kuitenkin. Sen tärkein funktio on tuottaa hyviä keikkoja ihmisille – tuottaa hyviä elämyksiä ja hyvii fiiliksi. Jos sitä kautta tulee fyrkkaa, niin onhan sekin ihan kiva, mutta jos pelkäänsä fyrkan takia pitäis tehdä tätä, niin eihän sitä jaksaisi. Useimmat siitä jengistä onkin lopettaneet. Ne on huomanneet ettei kannata ja ei kannatakaan. Se on harva, joka oikeesti leiville lyö. Bluesmuusikko **Blind Lemon Pie** kiteyttää **The Rutles** -elokuvassa tämän osuvasti: ”Työskentelin rautateillä yli kolmekymmentä vuotta. Sitten kuulin Rutlesin musiikkia ja päätin alkaa kokopäivätoimiseksi muusikoksi. Siitä lähtien olen nähnyt nälkää – been starving ever since”. Jos pysytellään vielä toinen tovi bluesin maailmassa, niin **Kari Hotakainen** tokaisee lukemisen arvoisessa *Syntisäkissä*, että tuulettaminen tekee hyvää lompakolle. Niinhän se on.

Kyllä noi taloustieteilijätkin sen tietää, mutta niillä on vaan ihmeellisiä käsityksiä. Jos esimerkiksi vallitsee semmoinen tilanne kun deflaatio, niin kuka nyt mitään ostais kun kantsii odottaa että sen saa kuukauden päästä halvemmalla. Hyvähän niitten on neuvoo, kun rahaa on niin ettei paskalle taivu, mut normaali ihminen elää kädestä suuhun ja ostaa just sen mitä tarttee silloin kun tarttee, eikä aina rahat riitä siihenkään. Jos mä tarviin välttämättä jotain, niin mä ostan sen tänään jos mulla on rahaa, koska huomenna mulla ei oo rahaa. Ei mulla ole varaa jäädä odottelemaan mitään mahdollisia hinnan laskuja. Normaalielämässä se että hinnat laskee on hyvä asia, mut talouselämässä se on huono. Ei mahdu mun jakeluun miks näin täytyy olla.²⁰

KOKEILUJA

Semmonen kirja kuin *Juoksu yön maahan – tulkintoja intiaanirunoista* on mainio teos vaikka siinä onkin vähän turhan paljon Etelä-Amerikan intiaaneja. Ne ei kiinnosta mua yhtä paljon kuin nämä Pohjois-Amerikan tapaukset. Kirjasta löytyy myös lista jossa on lueteltu kaikkien mukana olevien runoilijoiden nimet. Yksi niistä on **Kokeili Kaikkia**. Se tosin taitaa tarkoittaa että ”kokeili kaikkia kanssaihmiä”, mutta ensimmäinen ajatus tietty oli se, että *kaikkee* on täytynyt runoilijan kokeilla.

Itse mä oon lähtenyt siitä, että en mä ole edes ollut kiinnostunut niin sanotuista kovista huumeista. Jotain lsd:tä ei uskaltais missään nimessä vetää, kun ei välttämättä ole lähtökohtaisesti kaikkein tervein tämä päänuppi. Ei parane

²⁰ Pankinjohtaja on ihminen, joka lainaa sateenvarjon päivänpaisteella ja perii sen takaisin heti kun alkaa sataa. – Mark Twain

lähtee leikkimään semmoisten kanssa.²¹ Kannabis on sitä vastoin aika hyväntah-
toinen aine. Sekin on ollut enämpi semmosta että kyllä mulle on kelvannut jos
joku on tarjonnut. Sitten jos samalta taholta on tarjottu vähän enemmänkin,
niin joskus on saattanut joutua sitä itsekin hankkimaan ihan vaan sen takia että
pystyis tarjoo takas.

Pitkiä pitkiä aikoja menee kuitenkin ettei mitään ja en mä aina ota jos tarjo-
taan! Välillä sit tulee tehtyä virhearviointeja niin kuin Ruutanassa. Oli vaan niin
leppoisa fiilis, kun päivän kahdesta keikasta ensimmäinen oli mennyt hyvin. Itse
asiassa koko viikonloppu oli mennyt hyvin. Mä tiesin ettei bisseekään ole tullut
isommalti juotua. Ajattelin että eihän tämmönen yks pikkunen jointti mitään
meinaa – imaisen muutamat blossit vain, niin eihän se missään voi tuntua. Ka-
tin kontit!

FYSIIKKAA SYDÄMEN ASIALLA

Mä oon oikein ylpee siitä, että mä oon varmaan ensimmäisiä *Heartbeat* -tele-
visiosarjan faneja – oikein semmosia tosifaneja. Silloin kun se ekaa kertaa tuli
primetime aikaan, niin enhän minä nyt ruvennut kattoon mitään englantilaista
draamasarjaa nimeltä *Sydämen asialla*. Ajattelin että se on jotain näitä ”lässyn-
lässyn-läpäti-lää” -saippuaopperoita, niinku se jossain määrin onkin ja hyvä
niin. Mä en ymmärrä ollenkaan niitä ihmisiä jotka valittaa että telkkarista ei
tuu muuta kuin uusintoja. Jollei *Heartbeatia* olis uusittu ykkösen aamusarjana,
niin mä en olis ikinä löytänyt sitä. Toinen samankaltainen tapaus on *Laakson
kuningas*. Aivan loistava sarja sekin ja mä en olis ikinä löytänyt sitä jollei se olis
tullut uusintana ykkösen aamuissa. Monet ihmetteli – nykyäänhän kaikki tykkää
Heartbeatista, mutta silloin monet ihmetteli miksi mä sitä diggaan. No hei, hyvii
tyyppei, ennen kaikkee nastaa kuuskytluvun musaa ja hienoja vanhoja autoja! Ei
siinä muuta tarvita – that’s it.

Jossain vaiheessa aloin suunnitella sen teemapiisin suomentamistakin, mutta
vielä en ole saanut mieleistäni versiota aikaiseksi. Senhän on käsittääkseni joku
Matti Esko tai kuka lie tehnyt jo suomeksi, mutta mä en ole onneksi kuullut
sitä. **Buddy Hollyn** alkuperäinen piisi on tahallisen ylinaivi tyttö-tapaa-pojan
kertomus. Oikeaoppista teinipoppista ajalta jolloin teinipoppia ei ollut vielä edes
kunnolla keksitty. Käännökseenkin pitäisi saada toi sävy, että nyt ei todellakaan
olla vakavissaan ja tällä laululla ei ole sanomaa. Sitten kuitenkin sanoma tulis
siitä että ”hei, ei tää elämä oo loppujen lopuksi niin kauheen tärkeä. Hauskaa
pitämässähän täällä vain ollaan.” Kepeille ralleille on aina paikkansa ja niitten
tekeminen on uskomattoman vaativaa. Jos pyrkii semmosta hölynpöly-nonsen-

²¹ Kannatan sotaa huumeita vastaan, mutta vastustan sotaa kukkia ja yrtejä vastaan – Willie Nelson

se-noveltymateriaalia suoltamaan, niin siitä tulee varsinainen puppugeneraattori. Siinä ei ole mitään järkee. Silloin järjettömyyteen saa jonkun järjen, kun sieltä viiltää läpi se, että ”sehän tässä just onkin järkee, että kun hommassa ei oo mitään järkee”. Tämä puolestaan vastaa meitä ympäröivää fysikaalista todellisuutta hyvin pitkälle.

Mä näin täs yhtenä päivänä ihan ohi mennen juttua **Max Planc** -instituutista. Olin jossain kapakassa ja televisiossa ei edes ollut ääni kunnolla päällä, mut silmä liimautui kuitenkin telkkariin ja näin kun joku fyysikko justiin selitti, että eikös se oo jumalattoman hieno asia että mitä enemmän tiedetään aineen ominaisuuksista – se tutki nimenomaan niin sanottua pimeätä ainetta, niin sitä vahvemmin näyttää siltä ettei mitään ole oikeesti edes olemassa ja kun silti sitä selvästi on. Jos vaikka kolauttaa polvensa pöydän kulmaan, niin huomaa että polvi on olemassa. Tai ensin saattaa kyllä huomata sen pöydän olemassaolon ja heti perään oman polvensa. Olemassaolon suuri mysteeri perustuu kuitenkin siihen että loppujen lopuksi juuri mitään ei edes ole. Koko ihmiselämä pitää käyttää sen miettimiseen onko Jumalalla joku erityinen tarkoitus sille että me ollaan täällä, koska oikeastaan me ei edes olla täällä, koska me ollaan lähes tyhjää täynnä vaikka näytämmekin aivan muulta silloin kun kolautamme polvemme pöydän reunaan!

Newtonin aikoihin ei semmosta tiedettä edes ollut kuin fysiikka. Sitä kutsuttiin luonnon filosofiaksi. Samaan pakettiin oli niputettu kemiat ja biologiat ja alkemiat ja astrologiat ja vaikka mitkä huuhaat. Nykyään kun aletaan tietää aika paljon mistä tää maailma koostuu, niin filosofia on jäämässä melko tyhjänpäiväiseksi tieteksi. Se liittyyne kohta taloustieteen joukkoon. Unohdetaan vain koko juttu, ei siinä ole mitään järkee. Sehän on pelkkää sanoilla saivartelua nykyään. Paljon lähempänä totuutta ollaan perusluonnontieteissä; biologiassa, kemiassa ja fysiikassa. Filosofian elintila on kutistunut ihan olemattomiin. Ei sillä oo oikein tulevaisuutta. Sitä vastoin taloustieteellä valitettavasti on.

HAMPAAT

viisaudenhammas puhkeaa...

kahvihammasta kolottaa...

ajanhammas kalvaa...

Lääkäri hyvä,
ei näitä pelkällä
poralla
korjata

VEROKARHU

Se näyttää hampaansa -
MURISEE

Se paljastaa kyntensä,
mutta tahtoo vain leikkiä

Lataan haulikon - leikilläni.